

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Вченою радою ЦНТУ

Протокол № 4

від «26» 09 2022 р.

Голова Вченої ради

Володимир КРОПІВНИЙ

Введено в дію наказом ректора
№ 145-05 від 04.10. 2022 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**про репозитарій Центральноукраїнського національного
технічного університету**

Кропивницький 2022

1. Загальні положення та терміни.

1.1. Положення про електронний архів (репозитарій) **Центральноукраїнського національного технічного університету** – далі – Репозитарій визначає основні поняття, склад, призначення та завдання і регламентує основні засади організації та управління електронним архівом університету.

1.2. Репозитарій ЦНТУ – інституційний репозитарій (електронний архів), що накопичує, зберігає електронні публікації та електронні версії документів (творів) наукового, освітнього та методичного призначення, створені працівниками будь-якого структурного підрозділу Центральноукраїнського національного технічного університету, аспірантами чи студентами навчального закладу, а також надає до них постійний безкоштовний доступ в мережі Інтернет.

1.3. Репозитарій ЦНТУ є частиною загальної електронної колекції бібліотеки закладу. Назва репозитарію **CUNTUR** є скороченням повної назви електронного архіву Центральноукраїнського національного технічного університету англійською мовою (**Central Ukrainian National Technic University Repository**).

1.4. Адреса репозитарію в Інтернеті: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/>

1.5. Документи, що розміщено в репозитарії є складовою частиною фонду електронних документів бібліотеки ЦНТУ.

1.6. Основні терміни:

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать майнові права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України "Про авторське право та суміжні права", іншого закону чи договору.

Твори – створені авторами у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов'язків: літературно письмові твори – книги, брошури, статті, конспекти лекцій, аналітичні огляди, звіти, презентації тощо; ілюстрації, карти, плани, ескізи і

пластичні твори, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки; аудіовізуальні твори; твори образотворчого мистецтва; фотографічні твори; інші твори, представлені в електронній (в тому числі цифровій) формі, яку може зчитувати комп'ютер (ст. 433 Цивільного кодексу України; ст. 8 Закону України "Про авторське право і суміжні права").

Репозитарій ЦНТУ **CUNTUR (Central Ukrainian National Technic University Repository)**

– це місце, де зберігаються і підтримуються різні дані. Інституційний репозитарій відкритого доступу (institutional repositories) – мережевий сервіс зі зберігання, систематизації та поширення творів у цифровому вигляді, що надається установою її працівникам та іншим зацікавленим особам.

Відкритий доступ (ВД) – розміщення у мережі Інтернет матеріалів, доступ до яких дозволений правовласниками. Технічне здійснення доступу всім охочим надається у будь-який час і без обмежень.

Договір приєднання – договір, умови якого встановлені ВНЗ, і який може бути укладений лише шляхом приєднання автора до договору в цілому. Автор не може запропонувати свої умови договору (п.1 ст.634 Цивільного кодексу України).

Інтелектуальні права на твір включають виняткове право і особисті немайнові права.

Особисті немайнові права автора включають право авторства, право на ім'я, право на недоторканність твору, право на обнародування твору.

Виняткове (виключне) право – це майнове право. Виняткове право може належати одному або декільком фізичним чи юридичним особам (правовласникам). Правовласник може на свій розсуд вирішувати або забороняти іншим особам використання результату інтелектуальної діяльності.

Архівна колекція – це сукупність окремих архівних документів різного походження, що мають наукову, історико-культурну цінність і об'єднані за однією або кількома ознаками (тематичною, авторською, хронологічною, номінальною тощо).

Депозитор – особа, яка здійснює архівування матеріалів в репозитарії.

Колекція – систематизоване зібрання творів, що мають науковий, художній, історичний інтерес.

Наукове видання – видання, що містить результати теоретичних та (чи) експериментальних досліджень, а також науково підготовлені до публікації пам'ятки культури і історичні документи.

Препринт (pre-print) — підготовлений до публікації матеріал.

Постпринт (post-print) — документ, що пройшов редакторську правку, процедуру реферування і офіційно опублікований.

1.7. Репозитарій формується та функціонує відповідно до:

Положення про бібліотеку ЦНТУ.

Положення про репозитарій ЦНТУ (**CUNTUR**).

Закону України "Про бібліотеки і бібліотечну справу" (№ 32/95-ВР від 27.01.1995).

Закону України "Про авторське право і суміжні права" (№ 3793-12 від 23.12.1993), що встановлює авторське право на комп'ютерні програми для ЕОМ, електронні видання, бази даних, літературні письмові твори.

Закону України "Про Національну програму інформатизації" (№ 74/98-ВР від 04.02.1998) та Закону України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки" (№ 537-V від 09.01.2007), які визначають стратегію розв'язання проблеми забезпечення інформаційних потреб та інформаційної підтримки соціально-економічної, екологічної, науково-технічної, національно-культурної та іншої діяльності.

Закону України "Про електронні документи та електронний документообіг", який поширюється на відносини, що виникають у процесі створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання електронних документів.

Закону України "Про захист інформації в автоматизованих системах", який встановлює основи регулювання правових відносин щодо захисту інформації в автоматизованих системах за умови дотримання права власності громадян України на інформацію та права доступу до неї (№ 80/94-ВР від 05.07.1994).

НАКАЗу від 14.07.2015 № 758 «Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів».

ГОСТ 7.1 – 2003. Библиографическая запись. Библиографическое описание (Міждержавний стандарт).

ГОСТ 7.82 – 2001. Библиографическая запись. Библиографическое описание электронных ресурсов (Міждержавний стандарт).

2. Призначення, мета та завдання, функції Репозитарію:

2.1. Основне призначення **CUNTUR** – накопичення, систематизація та зберігання в електронному вигляді інтелектуальних продуктів спільноти ЦНТУ, надання відкритого доступу до них засобами Інтернет-технологій, поширення цих матеріалів у середовищі світового науково-освітнього товариства.

2.2. Мета та завдання **CUNTUR**:

Забезпечити місце і спосіб централізованого і довготривалого зберігання в електронному вигляді повних текстів творів.

Сприяти зростанню популярності університету шляхом представлення його наукової продукції у глобальній мережі.

Збільшити цитованість наукових публікацій працівників **Центральноукраїнського національного технічного університету** шляхом забезпечення вільного доступу до них за допомогою Інтернету.

Створити надійну і доступну систему обліку публікацій наукових робіт факультетів, кафедр та окремих працівників.

2.3. Репозитарій **CUNTUR**, орієнтований на науковців, викладачів, аспірантів та студентів, виконує наступні функції:

Наукову, що спрямована на сприяння науково-дослідницькому процесу.

Навчальну, що спрямована на сприяння навчальному процесу.

Довідково-інформаційну, що спрямована на задоволення інформаційних запитів з різних галузей знань.

Поповнення бібліотечного фонду оригінальними електронними документами та електронними копіями друкованих видань та їх збереження.

3. Управління репозитарієм.

- 3.1. Загальне управління репозитарієм **CUNTUR** здійснює Робоча група, склад якої затверджується наказом ректора .
- 3.2. Координатором і методичним центром функціонування репозитарію є Бібліотека ЦНТУ.
- 3.3. Технічну та програмну підтримку, працездатність програмних засобів забезпечують інженер комп'ютерних мереж бібліотеки та інформаційно-обчислювальний центр ЦНТУ.
- 3.4. За збереження електронних документів Репозитарію відповідає інженер з комп'ютерних систем бібліотеки.
- 3.5. Усі суперечливі питання щодо включення або вилучення документів із Репозитарію, кола осіб, які можуть розміщувати в ньому свої документи, перелік документів і порядок їх розміщення вирішує Робоча група.
- 3.6. За потребою до роботи з інституційним репозитарієм долучаються працівники будь-якого відділу бібліотеки, інформаційно-обчислювального центру ЦНТУ, завідувачі кафедр та співробітники інших підрозділів університету.

4. Склад репозитарію.

- 4.1. Репозитарій ЦНТУ є універсальним за змістом науковим зібранням. Структура інституційного репозитарію складається із спільнот (фондів) факультетів, кафедр та підрозділів університету у кореневому каталозі. Кожна спільнота може мати колекції: "Наукові роботи", "Навчальні видання", "Наукові роботи студентів" та інші. Якщо необхідно, за рішенням Робочої групи можуть створюватись інші спільноти та колекції.
- 4.2. Тематичний склад визначається факультетами відповідно до наукового та навчального процесів ЦНТУ. До Репозитарію можуть бути залучені: Статті, монографії, підручники, методичні матеріали, тематичні збірки, матеріали конференцій (препринти або постпринти).
Наукові публікації працівників ВНЗ, здійснені в інших видавництвах, за умови відсутності заборони на їх розміщення в Репозитарії з боку видавництв.

Автореферати дисертацій та дисертації, подані спеціалізованій вченій раді до захисту або захищені працівниками ВНЗ.

Інші матеріали наукового, освітнього або методичного призначення за бажанням їх автора.

4.3. За видами електронних ресурсів Репозитарій не має обмеження. Це можуть бути будь-які електронні текстові дані, електронні числові дані, електронні картографічні дані, електронні зображення (відео, презентації), електронні звукові дані, електронні інтерактивні мультимедіа.

4.4. Хронологічні рамки для Репозитарію не встановлюються.

4.5. За рівнем доступності документи в Репозитарії можуть бути у відкритому доступі або, за бажанням автора, у **авторизованому доступі**.

5. Принципи створення і функціонування репозитарію.

5.1. Інституційний репозитарій – веб-орієнтована, кумулятивна та постійна база даних (цифрових копій документів), що визначені однією організацією – ЦНТУ.

5.2. Репозитарій створюється за допомогою програмного забезпечення з відкритим кодом DSpace, розробки Массачусетського технологічного інституту, що підтримує протокол обміну метаданими OAI-PMH (Open Access Initiative Protocol for Metadata Harvesting), дозволяючи тим самим інтегрувати електронний репозитарій у міжнародні реєстри ROAR, OpenDOAR та інші.

5.3. Репозитарій поповнюється документами шляхом самоархівування твору автором або шляхом передачі документу до бібліотеки. Для отримання можливості самоархівування автори повинні зареєструватись та отримати відповідні права для роботи. Адміністратор Репозитарію реєструє авторів, надаючи їм права депозитора.

5.4. Підтримуються всі файлові формати, в яких створені ресурси. Однак, рекомендуються для використання такі формати у кожному з видів ресурсів:

Ресурс	Файловий формат	Розширення
Текст	Adobe PDF	pdf
Презентація	MPowerPoint	ppt
Таблиця	MExcel	xls

Зображення	JPEG, GIF	jpg, gif
Аудіо	MP3	mp3
Відео	AVI	avi

- 5.5. Твори, що передаються у Репозитарій, забезпечуються заголовками, прізвищами авторів, анотацією мовою оригіналу та ключовими словами українською, російською та англійською мовами. Для раніше опублікованих матеріалів обов'язковим є додавання бібліографічного опису.
- 5.6. За необхідністю завідувач кафедри (керівник підрозділу) може призначити уповноваженого працівника для виконання функцій модератора щодо розміщення і коректного представлення у Репозитарії наукових та навчально-методичних матеріалів співробітників кафедри (підрозділу). Уповноважений працівник кафедри реєструється в Репозитарії та отримує права депозитора.
- 5.7. Адміністратор Репозитарію перевіряє розміщений примірник лише на релевантність межах Репозитарію та відповідність формату.
- 5.8. Роботи аспірантів і студентів будуть розміщені за наявності рекомендації наукового керівника, який реєструється у Репозитарії і підтверджує свою рекомендацію.
- 5.9. На прохання автора електронна публікація вилучається з відкритого доступу або замінюється прихованою формою повного тексту – це здійснюється бібліотекарем.
- 5.10. Якщо Факультет або Вчена рада визнає низький рівень роботи, що представлена автором в Факультетській спільноті репозитарію, Робоча група дає доручення адміністратору Репозитарію вилучити цей документ.

6. Авторський договір.

- 6.1. Відкритий доступ не відмінює авторського права. Особисті немайнові права автора не відчужувані і зберігаються за ним незалежно від способу публікації. Виняткове право на твір автор реалізує, добровільно ухвалюючи рішення про представлення своєї публікації в Інтернет і підтверджуючи це у Авторському договорі в електронному або паперовому вигляді.
- 6.2. Твір не може бути розміщений у Репозитарії, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого та сімейного життя, завдає шкоду

громадському порядку, здоров'ю та моральному стану особистості, містить інформацію, що охороняється державою.

6.3. Підписуючи Авторський договір, автор передає ВНЗ на безоплатній основі невиняткові права на використання твору:

На внесення твору до бази даних Репозитарію.

На відтворення твору чи його частин у електронній формі, не змінюючи його змісту.

На виготовлення електронних копій твору для постійного архівного зберігання.

На використання твору без одержання прибутку та на виготовлення його копій для некомерційного розповсюдження.

На надання електронних копій твору для відкритого доступу в мережі Інтернет.

6.4. У Авторському договорі автор підтверджує, що розміщуючи роботу у Репозитарії він не порушує прав третіх осіб (інших авторів або видавництв).

6.5. Авторським договором автор підтверджує, що на момент розміщення твору у Репозитарії лише йому належать виняткові майнові права на твір, що вони ні повністю, ні частково нікому не передані (не відчужені), що майнові права на твір ні повністю, ні в частині не є предметом застави, судового спору або претензій з боку третіх осіб.

6.6. Автор несе всі види відповідальності перед третіми особами, що заявили свої права на твір, відшкодовує ВНЗ всі витрати, спричинені позовами третіх осіб про порушення авторських та інших прав на твір.

6.7. У випадку, коли твір створено у співавторстві, кожний з авторів приймає умови цього договору розміщуючи такий твір в Репозитарії.

6.8. Автор зберігає за собою право використовувати самостійно чи передавати аналогічні права на використання твору третім особам.

6.9. Авторський договір може бути розірваний на вимогу автора, якщо він позбавляється майнових прав на твір, які мав на момент розміщення твору у Репозитарії відкритого доступу, а також якщо договір містить інші умови,

обтяжливі для автора. Тоді він сам або за допомогою адміністратора вилучає роботу з Репозитарію.

Проректор з наукової роботи

Олександр Левченко

Директор бібліотеки

Вікторія Євміна

Погоджено:

Юрисконсульт

Євгеній Цехмістер